

KÚRIA

Bfv.I.991/2018/5. szám

A Kúria Budapesten, a 2018. év november hó 5. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által védője útján előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva az Egri Járásbíróság 26.B.287/2015/63. számú ítéletét, illetőleg az Egri Törvényszék 2.Bf.235/2017/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

Az Egri Járásbíróság a 2017. június 23. napján kihirdetett 26.B.287/2015/63. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki

- költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont],
- csődbűncselekmény büntetében [Btk. 404. § (2) bekezdés b) pont, (1) bekezdés a) pont],
- folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), és
- folytatólagosan elkövetett számvitel rendje megsértésének büntetében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont],

ezért halmazati büntetésül három év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, három év közügyektől eltiltásra, továbbá kétszáz napi tétel, napi tételenként 1.500 forint, összesen 300.000 forint pénzbüntetésre és három év gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra, egyben a terhelttel szemben 75.180.547 forint vagyonekbeosztást rendelt el, továbbá rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

A védelmi, valamint az ügyész által a terhelt javára bejelentett fellebbezések alapján eljárva az Egri Törvényszék a 2018. március 13. napján meghozott 2.Bf.235/2017/15. számú ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a vagyonelkobzás összegét 67.281.179 forintra mérsékelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A jogerős határozatok ellen a terhelt terjesztett elő védője útján a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (rég. Be.) 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjára hivatkozással felülvizsgálati indítványt.

Arra hivatkozott, hogy az ügyészség őt a 2015. május 18-án benyújtott B.2176/2012/18-II. számú vádiratában az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett, az adóbevételt jelentős mértékben csökkentő adócsalás büntettségével, a 290. § (1) bekezdés d) pontjába ütköző és a (3) bekezdés szerint minősülő csődbűncselekmény büntettségével, és a 276. §-ába ütköző, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségével vádolta, szabadságvesztés kiszabását indítványozva, illetve a 2015. december 30-án benyújtott B.3184/2014/8. számú vádiratában a Btk. 403. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő számviteli rend megsértésének büntettségével vádolta, pénzbüntetés kiszabását indítványozva, és a két ügyet a bíróság törvénysértően egyesítette, a rég. Be. 72. § (3) bekezdésének sérelmével, mert ezáltal minkét ügy kapcsán az elbíráláskor hatályos jogszabályt alkalmazta, amely vele szemben sokkal súlyosabb büntetés kiszabását eredményezte.

Álláspontja szerint a terhére megállapított halmazatban lévő legsúlyosabb bűncselekmény, az adócsalás elkövetési ideje 2010-2011. év, ekkor annak büntetési tétele egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés volt, törvényt sértettek ezért az eljáró bíróságok, amikor vele szemben olyan törvényt alkalmaztak, amely az elkövetéskor hatályban sem volt.

Emellett véleménye szerint az elkövetés időpontjában hatályban volt 1978. évi IV. törvény halmazati rendelkezései alapján a vele szemben kiszabható büntetési tétel egy évtől hét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés lett volna, az elbíráláskor hatályos Btk. alapján pedig két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés, és a szabadságvesztés középértéke az elkövetéskori törvény szerint négy év három hónap, az elbíráláskori törvény szerint pedig hét év volt, így az eljáró bíróságok törvénysértően alkalmazták vele szemben az elbíráláskor hatályos anyagi jogszabályokat.

Hivatkozott arra is, hogy az eljáró bíróságok nem tettek eleget

ügyfelderítési és indokolási kötelezettségüknek, megsértették a szabad bizonyítás elvét, a tényállás hiányos, az Egri Törvényszék nem indokolta meg a bizonyítási indítvány elutasítását, nem zárta ki a másként történés lehetőségét, továbbá hiányosak az okirati bizonyítékok is.

Törvénysértőnek ítélte a vele szemben kiszabott foglalkozástól eltiltást is, mivel a kérdéses időszakban nem volt a társaság vezető tisztségviselője, az ügyvezetőt meghatalmazással helyettesítette, így álláspontja szerint nem tartozott az 1978. évi IV. törvény 56. § (1) bekezdés a) pontja, illetve (3) bekezdése hatálya alá, emellett az eljáró bíróságok nem jelölték meg azt a ténylegesen betöltött munkakört, amelynek felhasználásával a bűncselekmény megvalósult. E körben hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiuma 18. számú kollégiumi véleményére.

Ezért elsődlegesen azt indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat helyezze hatályon kívül és utasítsa új eljárásra az elsőfokú bíróságot azzal, hogy a megismételt eljárásban az ügyeket különítse el, másodlagos indítványa pedig arra irányult, hogy a Kúria a határozatokat változtassa meg, az ügyeket különítse el, és úgy hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

A Legfőbb Ügyészség a Be. 657. § (1) bekezdése alapján tett nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

Hivatkozott arra, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése és 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás nem támadható, és a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, az indítvány azon része alapján, amelyben az indítványozó a védelmi bizonyítási indítvány elutasítását kifogásolta, a felülvizsgálat törvényben kizárt.

Kizártnak tartotta a felülvizsgálati indítványnak azt a részét is, amely az ügyek egyesítését sérelmezte, mivel az egyesítésre, illetőleg az elkülönítésre vonatkozó rendelkezések megsértése nem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti, felülvizsgálatot eredményező eljárási szabálysértések között.

A felülvizsgálati indítvány azon részét pedig, amely az alkalmazott büntető törvény megválasztását kifogásolta, tévesnek találta, mivel az alapügyben megállapított tényállás szerinti utolsó elkövetési magatartás időpontjára figyelemmel alkalmazták az eljáró bíróságok az elsőfokú ítélet meghozatalakor hatályos törvényt, és ennek a bíróságok kellő indokát is adták.

Alaptalannak tartotta a felülvizsgálati indítvány azon részét is, amely a foglalkozástól eltiltás törvénysértő voltára hivatkozott.

Az indokolási kötelezettség megsértése kapcsán pedig arra utalt, hogy a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában a hivatkozott 608. § (1) bekezdés f) pontja feltétlen eljárási szabálysértésként csak azt jelöli meg, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes, ilyenre azonban maga a felülvizsgálati indítvány sem hivatkozik.

Ezért azt indítványozta, hogy a felülvizsgálati indítványnak a Kúria ne adjon helyt, és a megtámadott határozatokat hatályukban tartsa fenn (BF.1102/2018/1.).

-.-.-

A felülvizsgálati indítvány elbírálására a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulést tűzött ki, melyen a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül; emellett a 659. § (6) bekezdése alapján vizsgálta a 649. § (2) bekezdésében meghatározott esetleges eljárási szabálysértéseket is, ilyet azonban nem észlelt.

A jogerős ügydöntő határozat meghozatalára az 1998. évi XIX. törvény hatálya alatt került sor, 2018. július 1-jén ugyanakkor hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.).

A terhelt a felülvizsgálati indítványát 2018. július 2-án nyújtotta be.

A Be. 868. § (1) bekezdése szerint a törvény rendelkezéseit - a 868-876. §-ban meghatározott eltérésekkel - a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell. A felülvizsgálati eljárás tekintetében a törvény ilyen eltérő rendelkezéseket nem tartalmaz, ezért a Kúria az indítványt a 2018. július 1. napján hatályba lépett Be. szabályai szerint eljárva bírálta el.

A Be. 659. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye. A 650. § (2) bekezdése pedig kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálat során a jogerős határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti

mérlegelése nem vizsgálható, az eljárás bíróságok által levont jogi következtetések - így a bűnösség megállapításának, és a cselekmények jogi minősítésének - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (BH 2004.102.). Nem lehet a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni.

Nem vizsgálható az sem, hogy az eljárás bíróságok a bizonyítási eljárás során milyen esetleges hibát vétettek, mint ahogyan az sem, a védelmi bizonyítási indítványok elutasítása helyénvaló volt-e. Arra sincs mód, hogy a Kúria a bizonyítékokat átértékelve a jogerős határozatban írtaktól eltérő tényállást állapítson meg, vagy ennek érdekében a megtámadott határozatokat hatályon kívül helyezve, a Kúria új eljárás lefolytatására utasítsa az elsőfokú bíróságot.

Az indítványozó a törvényi tilalom ellenére a bizonyítékok mikénti értékelését, illetve az eljárás bíróságok mérlegelésének és a bűnösségre levont következtetéseinek helyességét, ezen keresztül pedig a tényállás megalapozottságát támadta, amikor arra hivatkozott, hogy az eljárás bíróságok nem tettek eleget ügyfelderítési kötelezettségüknek, a tényállást hiányosan állapították meg, az Egri Törvényszék nem indokolta meg a bizonyítási indítvány elutasítását, és megsértették a szabad bizonyítás elvét.

Emellett az indokolási kötelezettség megsértése a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel már nem eredményez feltétlen hatályon kívül helyezést, így nem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában megjelölt felülvizsgálati okként sem.

Ebben a részében tehát a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt.

Az indítványnak az ügyek egyesítését támadó része ugyancsak törvényben kizárt, mivel az ezzel kapcsolatos eljárási szabály megsértése nem szerepel a Be. 649. § (2) bekezdésének a)-c) és e) pontjában felsorolt felülvizsgálati okok, illetve a 608. § (1) bekezdésében szabályozott hatályon kívül helyezési okok között, ezért azok még az eljárási szabálysértés tényleges megtörténte esetén sem támadhatók felülvizsgálattal.

A büntető anyagi jog téves alkalmazására vonatkozó kifogás pedig nem alapos.

A terhelt az irányadó tényállás szerint az ügyben elbírált utolsó cselekményét 2012. január 24. napjáig, a **Kft.1..** felszámolásának elrendeléséig követte el. Az eljárás bíróságoknak tehát azt kellett vizsgálniuk, hogy az 1978. évi IV. törvény (régis Btk.) ebben az időpontban hatályos rendelkezései, vagy az elbíráláskor hatályos

2012. évi C. törvény (új Btk.) alkalmazása kedvezőbb a terheltre.

A felülvizsgálati indítvány helytállóan hivatkozott a BH 2014.201. számon közzétett kúriai eseti döntésre, abból azonban téves következtetést vont le. Figyelmen kívül hagyta ugyanis azt, hogy a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények elbírálásánál az elkövetéskor, illetve az elbíráláskor hatályban lévő büntetőtörvény alkalmazhatóságát akkor kell vizsgálni, ha a bűnhalmazatban lévő valamennyi bűncselekmény elkövetése az elbíráláskor hatályos új büntetőtörvény hatálybalépése előtt történt, és az új törvény szerinti kedvezőbb elbírálás lehetősége nem valamennyi bűncselekmény tekintetében állapítható meg (BH 2004.304.).

Amennyiben a bűnhalmazatban lévő bűncselekményeket részben az új büntetőtörvény hatálybalépése előtt, illetve annak hatálybalépése után követték el, a bűnhalmazatban lévő valamennyi bűncselekményt az új törvény alkalmazásával kell elbírálni.

Az eljáró bíróságok (elsőfokú ítélet 19-20. oldal, másodfokú ítélet 16. oldal) helytállóan fejtették ki, hogy miért alkalmazták a régi Btk. 2012. január 24. napján hatályos rendelkezései helyett a 2012. évi C. törvényt, az új Btk.-t.

A büntetési tételek az első vádirat szerinti bűncselekmények vád szerinti minősítésének megfelelően az alábbiak voltak:

- A régi Btk. 310. § (3) bekezdése szerinti adócsalás büntetettének büntetési tétele egy évtől öt évig, a 290. § (3) bekezdése szerinti csődbűncselekmény büntette öt évig, a 276. §-a szerinti magánokirat-hamisítás vétsége egy évig terjedő szabadságvesztés volt; így a halmazati büntetés mértéke egy évtől hét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés volt.
- A második vádirat szerinti számvitel rendje megsértésének büntette öt évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntetendő.

Ugyanakkor 2012. január 1. napjával kezdődő hatállyal módosult a régi Btk., az adócsalás helyett beépítve a költségvetési csalást.

Ezért az Egri Járásbíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy 2012. január 24. napján már nem a régi Btk.-nak a korábbi vádirat benyújtásakor hatályos rendelkezései voltak irányadóak, hanem a módosított rendelkezések, mivel az egyesített ügyekben vád tárgyává tett cselekmények közül az utolsó, a számvitel rendje megsértésének elkövetés időpontja ez volt, így a bűncselekmények elbírálásánál már a régi Btk. módosult törvényi rendelkezéseire kellett figyelemmel lenni.

Eszerint pedig a korábban adócsalásnak minősített bűncselekmény költségvetési csalásnak minősült.

A régi Btk. ekkor hatályos 310. § (4) bekezdés b) pontjára figyelemmel a terhelt immár költségvetési csalásként értékelendő cselekménye két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel volt büntetendő.

Az elbírálást megelőzően, 2013. július 1. napján hatályba lépett új Btk. a számvitel rendje megsértésének büntetettét nem öt, hanem három évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni, míg a többi bűncselekmény büntetési tétele nem változott.

Annak eldöntésénél, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos törvény jelent-e kedvezőbb elbírálást, nem az a lényeges, hogy az eredeti vádiratban milyen minősítést alkalmazott az ügyészség, hanem az, hogy az utolsó, vád tárgyává tett bűncselekmény elkövetési idején hatályos jogszabályok milyen elbírálást tesznek lehetővé.

Mivel az elbíráláskori törvény nem öt, hanem három évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte büntetni a számvitel rendje megsértésének büntetettét, az eljáró bíróságok helyesen alkalmazták az elbíráláskor hatályos törvényt.

Az ügyészség 2017 januárjában módosította is a vádat, és a korábban adócsalás büntetteként minősített cselekményt átminősítette az új Btk. 396. § (4) bekezdése szerinti költségvetési csalás büntetettére.

Egyébként a Kúria megjegyzi azt is, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja szerint a terhelt bűnösségének törvénysértő megállapítása miatt, b) pontja szerint pedig akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt a bíróság törvénysértő büntetést szabott ki vagy törvénysértő intézkedést alkalmazott.

Az pedig nem vitás, hogy a terhelttel szemben kiszabott büntetések neme és mértéke törvényes. Emellett a kiszabott három év szabadságvesztés a fent kifejtetteknek megfelelően a régi Btk. 2012. január 24. napján hatályos rendelkezései szerint is a halmazati büntetés keretein belüli, mivel az irányadó büntetés eszerint is két évtől tizenkét évig terjedő szabadságvesztés lenne; a középértéket pedig meg sem közelíti. Így a Btk. 2. §-ának helytelen alkalmazása mellett sem lenne helye felülvizsgálatnak.

Nem tévedtek az eljáró bíróságok akkor sem, amikor a terhelttel szemben foglalkozástól eltiltást is kiszabtak.

Az irányadó tényállás szerint édesapja betegsége miatt 2010. évtől ténylegesen a terhelt járt el a Kft.1. ügyeiben, kötött

szerződéseket, megállapodásokat, intézte a beszerzéseket. E minőségében követte el az adócsalás büntettét, majd a csődbűncselekményt, és ezzel összefüggésben a magánokirat-hamisítást, és ő volt a **Kft.1.** cégjegyzésre jogosult képviselője is, amelyhez kapcsolódóan elkövette a számvitel rendjének megsértése büntettét. Nem vitás tehát, hogy a Btk. 54. § a) pontja szerint a terhelt gazdálkodó szervezet ténylegesen egyszemélyi vezetőjeként követte el a terhére rótt bűncselekményeket, e foglalkozásának felhasználásával és szándékosan. Valamennyi törvényi előfeltétel megvalósult tehát e büntetés kiszabásakor.

A felülvizsgálati indítvány által hivatkozott, a BKv 18. számú kollégiumi vélemény szerint a „foglalkozásának felhasználásával kitétel lényegileg arra utal, hogy az elkövető a szándékos bűncselekmény véghezvitele során foglalkozását mintegy eszközül használta fel, más szóval a foglalkozás által adott lehetőséget vagy alkalmat közvetlenül kihasználta. Ennek nem mint lehetőségnek, hanem ténylegesen kell fennállnia. Meg kell tehát állapítani, hogy az elkövető ténylegesen milyen módon használta fel a foglalkozása nyújtotta lehetőséget a bűncselekmény véghezvitelénél. Ez az adott esetben az elkövetés módjából, az elkövetési körülményekből stb. állapítható meg." Ez pedig a megtámadott határozatokból egyértelműen kiderül.

Mindezek alapján a Kúria a felülvizsgálati indítvány elbírálható részeit alaptalannak tartva, a megtámadott határozatokat, mivel azok a jogszabályoknak megfelelnek, a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a 458. § (3) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 652. § (6) bekezdésén alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2018. november 5.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s. k. előadó bíró, Dr. Vaskuti András s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző